

Warszawa, 28 czerwca 2021 r.

**PREZES
URZĘDU KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ**

dr inż. Jacek Oko

BP.081.13.2021.5

**Pan
Janusz Cieszyński
Sekretarz Stanu
Kancelaria Prezesa Rady
Ministrów
ul. Królewska 27
00-060 Warszawa**

Dotyczy: przedłożenia projektu informatycznego pn. Centrum Reputacyjne Komunikacji Elektronicznej (CRKE) do zatwierdzenia na Radzie Architektury IT

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do ustaleń z posiedzenia Komitetu Rady Ministrów ds. Cyfryzacji, które odbyło się 18 czerwca br., niniejszym przekazuję poprawiony Opis założeń projektu informatycznego pn. Centrum Reputacyjne Komunikacji Elektronicznej (CRKE).

Opis założeń projektu informatycznego został poprawiony pod kątem uwag sformułowanych zarówno przez Radę Architektury IT, MFIPR, jak i w drodze kontaktów roboczych z Sekretariatem KRMC oraz przygotowany na dedykowanym formularzu. W załączeniu przekazuję zestawienia wyjaśnień do uwag sformułowanych w toku uzgodnień niniejszego projektu.

Zwracam się z prośbą o przedłożenie projektu pn. Centrum Reputacyjne Komunikacji Elektronicznej do zatwierdzenia przez Radę Architektury IT na najbliższym posiedzeniu.

Z poważaniem

Prezes

Jacek Oko

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Załączniki:

1. Opis założeń projektu informatycznego pn. Centrum Reputacyjne Komunikacji Elektronicznej,
2. Odniesienie się do uwag zgłoszonych przez RA IT,
3. Odniesienie się do uwag zgłoszonych przez MFiPR,
4. Odniesienie się do uwag zgłoszonych przez Sekretariat KRMC.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Załącznik 2. Wyjaśnienie uwag zgłoszonych przez RA IT

Rada Architektury stwierdza:

1. Zasadniczo, OZPI został przygotowany poprawnie, chociaż zawiera usterki i niespójności wynikające prawdopodobnie z przeoczenia, które wymagają przemyślenia i skorygowania.
2. Przytoczenie wyniku badań stanowi pewne uzasadnienie do podjęcia przez UKE działań o charakterze określonym dla ISAC. Niemniej opis tych działań, nie wskazuje, że będą to konsultacje, o jakich mowa w przywołanym przepisie ustawy prawo telekomunikacyjne. Poza tym, brak jest informacji czy sektor PT zgłaszał potrzeby, które ma zaspokoić projekt i czy UKE omawiał propozycje projektu z zainteresowanymi tj. przedstawicielami PT/organizacjami PT oraz czy zostały podjęte jakieś wzajemne ustalenia. Przed podjęciem projektu należy zatem określić i uzgodnić warunki funkcjonowania ISAC ze środowiskiem PT.

Odpowiedź UKE:

Szczegółowy model współpracy z interesariuszami projektu (PT oraz organizacje zrzeszające PT) zostanie opisany w studium wykonalności projektu. Dodatkowo zakłada się opracowanie w ramach studium wykonalności ogólnych zasad współpracy w ramach funkcjonowania CRKE oraz przedstawienie propozycji budowy modelu współpracy opartego o budowę wzajemnego zaufania i zachęty do udziału w projekcie m.in. poprzez wskazywanie korzyści wynikających z realizacji projektu na zasadzie win-win.

Rada Architektury zaleca w szczególności przygotowanie wyjaśnień i korekt:

Uwaga 1.

Idea współpracy z PT w zakresie przywołanym w p. 1 OZPI „Identyfikacji potrzeb ...” jest obiektywnie słuszna. W OZPI została przywołana podstawa prawna, jako uzasadnienie do podjęcia przez UKE przedstawionych działań. Jednak wydaje się, że nie w pełni są one zgodne ze wskazanym przepisem, gdyż nie ma w nim mowy o incydentach bezpieczeństwa. „Art. 192. Ust. 1. Do zakresu działania Prezesa UKE należy w szczególności: p.19) przeprowadzanie konsultacji środowiskowych z zainteresowanymi podmiotami, w szczególności z operatorami, dostawcami usług, użytkownikami, konsumentami oraz producentami, w sprawach związanych z zasięgiem, dostępnością oraz jakością usług telekomunikacyjnych”.

Odpowiedź UKE:

Ze względu na ograniczenia limitu znaków w formularzu, ujęcie pełnego wyjaśnienia w OZPI nie było możliwe. Niemniej jednak uprzejmie informuję, że przedstawione założenia projektu wpisują się w realizację zadań UKE wskazanych w ustawie prawo telekomunikacyjne (art. 189 ust. 2 pkt 3 lit. f oraz art. 192 ust. 1 pkt 9 oraz 13) oraz projekcie ustawy prawo komunikacji elektronicznej (art. 375 ust. 2 pkt 5 lit. f oraz art. 382 ust. 1 pkt 11 oraz 12) w zakresie współpracy z krajowymi organizacjami telekomunikacyjnymi w celu zapewnienia i utrzymywania bezpieczeństwa sieci i świadczonych usług. Powyższe ma na celu podniesienie poziomu zaufania pomiędzy UKE jako regulatora rynku a przedstawicielami środowiska PT w celu zwiększenia efektywności współpracy oraz mitygowania ryzyka niskiego zainteresowania reprezentantów PT udziałem w projekcie CRKE.

Uwaga 2.

W OZPI wskazuje się, że CRKE będzie działać w oparciu o koncepcję sektorowego ISAC, która została opracowana pod auspicjami ENISA i opis proponowanych działań to potwierdza. W Rozdziale 6. OZPI „Otoczenie prawne” nie został jednak wskazany żaden przepis, który powinien ulec zmianie w związku z funkcjonowaniem CRKE w proponowanym kształcie. Zgodnie z informacją na stronie UKE „Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej jest organem regulacyjnym w zakresie działalności telekomunikacyjnej i pocztowej, gospodarki zasobami częstotliwości oraz kontroli spełniania wymagań

dotyczących kompatybilności elektromagnetycznej.” Prowadzenie ISAC przez organ kontrolny rodzi obawę, że PT mogą nie być zainteresowane ujawnianiem incydentów, żeby uniknąć zarzutu niedochowania należytej staranności przy świadczeniu usług. Z tego względu, jeśli nie przewiduje się zmiany przepisów, istotne jest by przez uruchomieniem projektu zawarcie uzgodnienia przedstawicieli PT z UKE odnośnie do określenia zasad współpracy wszystkich podmiotów w ramach ISAC i budowy wzajemnego zaufania, które jest podstawowym warunkiem prawidłowego funkcjonowania ISAC.

Odpowiedź UKE:

Na etapie przygotowania założeń projektu UKE przeprowadziło konsultacje z reprezentatywną grupą podmiotów, tj. zarówno z przedstawicielami izb branżowych, zrzeszających przedsiębiorców telekomunikacyjnych, jak i przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi, co dało łącznie reprezentację kilkuset podmiotów z branży. W wyniku tych konsultacji UKE pozyskało informacje o potrzebach sektora oraz wstępne deklaracje przystąpienia do projektu.

Ponadto, szczegółowy model współpracy z interesariuszami projektu (PT oraz organizacje zrzeszające PT) zostanie opisany w studium wykonalności projektu. Dodatkowo zakłada się opracowanie w ramach studium wykonalności ogólnych zasad współpracy w ramach funkcjonowania CRKE oraz przedstawienie propozycji budowy modelu współpracy opartego o budowę wzajemnego zaufania i zachęty do udziału w projekcie m.in. poprzez wskazywanie korzyści wynikających z realizacji projektu na zasadzie win-win.

Uwaga 3.

Wyjaśnienia wymaga kwestia wskaźników w przypadku usług, gdzie w opisie zaistniała niespójność. KPI nr 1: Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4 – transakcja. Jako wartość docelowa podana jest dla KPI nr 1: 1, a w p. 2.2 Udostępnione e-usługi, wyszczególnionych jest 6 e-usług.

Odpowiedź UKE:

Poprawiono wysokość docelową KPI nr 1 zgodnie z zaplanowaną liczbą e-usług w pkt 2.2

Uwaga 4.

Wyjaśnienia wymaga przewidywana stosunkowo niska liczba transakcji, która w przypadku każdej z 6 usług wynosi 3.000, co w sumie daje 18.000 transakcji rocznie. Przy koszcie budowy systemu opiewającym na ponad 27 mln PLN jednostkowy koszt transakcji nawet w okresie trwałości, wydaje się nadzmierny, co stawia pod znakiem zapytania sens ekonomiczny projektu.

Odpowiedź UKE:

Ze względu na brak możliwości umieszczenia opisu e-usługi w formularzu elektronicznym ujęcie pełnego wyjaśnienia w OZPI nie było możliwe.

Biorąc pod uwagę budżet projektu – ok. 27 mln zł oraz roczną liczbę obsługiwanych transakcji (3000 x 6 e-usług) – średnia cena obsługiwanej transakcji w okresie realizacji projektu (bez okresu trwałości) to 500 zł. Należy odnotować fakt, że liczba obsługiwanych transakcji w OZPI (18 tys.) została przyjęta zgodnie z modelem ostrożnościowym przy założeniu mniejszego zainteresowania potrzebą projektu niż spodziewana przez UKE. Szczegółowe wyliczenia oraz analiza ekonomiczna projektu zostanie przedstawiona w ramach stadium wykonalności projektu.

Uwaga 5.

Podobnie jest, gdy rozpatruje się liczbę przeszkolonych osób - KPI nr 4: Liczba pracowników podmiotów wykonujących zadania publiczne niebędących pracownikami IT, objętych wsparciem szkoleniowym, która wynosi 32. – ogółem.

Odpowiedź UKE:

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Wskazany poziom wskaźnika docelowego w ramach projektu dotyczy tylko pracowników UKE. Zgodnie z przedstawioną w pkt 2.2 planowaną e-usługą nr 3 świadczoną w ramach projektu, przewiduje się w oparciu o model ostrożnościowy przeszkolenie ok 3000 osób rocznie – Szczegółowe analizy zostaną opracowane na etapie przygotowania studium wykonalności projektu.

Uwaga 6.

Występuje niespójność pomiędzy listą z p. 7.2 a systemami ujętymi w diagramie kooperacji aplikacji 7.1.

Odpowiedź UKE:

Dokonano uzupełnienia w celu uspoźnienia przedstawionych danych.

Uwaga 7.

Produkty końcowe projektu z pkt 2.4 OZPI nie pokrywają się z tymi z diagramu 7.3 Kluczowe komponenty projektu.

Odpowiedź UKE:

Dokonano uzupełnienia w celu uspoźnienia przedstawionych danych.

Uwaga 8.

Uzupełnienia wymagają opisy poniższych usług:

1. Platformy szkoleń on-line - nie ma informacji dla kogo będą szkolenia,
2. Platformy realizacji certyfikowanych egzaminów on-line - brak informacji jakiego zakresu wiedzy miałyby dotyczyć egzaminy,
3. Prezentowania informacji o reputacji sieci teleinformatycznych dla sektora Telko - nie mówi się o informacji nt. reputacji sieci dla obywateli.

Odpowiedź UKE:

Ad 1 oraz 2 - Ze względu na brak możliwości umieszczenia opisu e-usługi w formularzu elektronicznym, ujęcie pełnego wyjaśnienia w OZPI nie było możliwe. Udzielając wyjaśnień informujemy, że szkolenia on-line skierowane będą zarówno dla obywateli (odbiorców usług) oraz klientów instytucjonalnych oraz pracowników PT. Egzaminy dotyczyć będą wiedzy przedstawionej w ramach szkoleń on-line z zakresu zagadnień związanych z przeciwdziałaniem występowania incydentów bezpieczeństwa w ramach sieci telekomunikacyjnej, w tym cyberbezpieczeństwa.

Ad 3 dokonano uzupełnienia zgodnie z treścią przytoczonej uwagi

Załącznik 3. Odniesienie do uwag sformułowanych przez MFiPR

UKE odniosło się do uwag sformułowanych w piśmie MRiPT w swojej odpowiedzi z 17 czerwca 2021 r., znak: BP.081.13.2021.4.

Numer uwagi	Treść uwagi	Wyjaśnienie UKE
1.	Najważniejszą, z punktu widzenia MRPiT, uwagą jest uwaga nt. zasadności projektu - tworzony system jest dobrowolny i przez to nie ma pewności, że Przedsiębiorstwa Telekomunikacyjne będą chciały korzystać z CRKE.	Na etapie przygotowania założeń projektu UKE przeprowadziło konsultacje z reprezentatywną grupą podmiotów, tj. zarówno z przedstawicielami izb branżowych, zrzeszających przedsiębiorców telekomunikacyjnych, jak i przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi, co dało łącznie reprezentację kilkuset podmiotów z branży. W wyniku tych konsultacji UKE pozyskało informacje o potrzebach sektora oraz wstępne deklaracje przystąpienia do projektu.
2.	Dodatkowo, w ślad za uwagą RA IT: „Poza tym, brak jest informacji czy sektor PT zgłaszał potrzeby, które ma zaspokoić projekt i czy UKE omawiał propozycje projektu z zainteresowanymi tj. przedstawicielami PT/organizacjami PT oraz czy zostały podjęte jakieś wzajemne ustalenia. Przed podjęciem projektu należy zatem określić i uzgodnić warunki funkcjonowania ISAC ze środowiskiem PT.” Mając na uwadze powyższe, poddajemy do rozważenia, przed wydaniem decyzji pozytywnej, przedstawienie przez UKE listu intencyjnego podpisanego przez PT, w którym byłaby deklaracja przystąpienia PT do CRKE.	Jak wskazano wyżej, UKE konsultowało założenia projektu z przedstawicielami sektora (przy piśmie z dnia 17 czerwca 2021 r., znak: BP.081.13.2021.4 przekazane zostały pisma potwierdzające te ustalenia). Na obecnym etapie przygotowania projektu nie jest zasadne zawieranie listów intencyjnych, ponieważ szczegółowe zasady współpracy zostaną wypracowane oraz opisane w studium wykonalności.
3.	MRPiT poddaje pod rozważenie również uregulowanie zasad współpracy podmiotów, w tym Przedsiębiorców Telekomunikacyjnych, przed rozpoczęciem projektu. W tym zakresie MRPiT również podziela stanowisko zespołu zadaniowego "Rady Architektury IT" i wskazuje, że jeśli nie przewiduje się wprowadzenia określonych obowiązków na podstawie przepisów powszechnie obowiązujących to PT mogą nie być zainteresowani ujawnieniem incydentów organowi kontrolnemu, by nie narazić się na ewentualny	Zgodnie z przyjętą koncepcją prac nad projektem, szczegółowy model współpracy z interesariuszami projektu (PT oraz organizacje zrzeszające PT) zostanie opisany w studium wykonalności projektu, a więc na dalszym etapie przygotowania projektu przed jego rozpoczęciem. Dodatkowo zakłada się opracowanie w ramach studium wykonalności ogólnych zasad współpracy w ramach funkcjonowania CRKE oraz przedstawienie propozycji budowy modelu współpracy opartego o budowę wzajemnego zaufania i zachęty do udziału w projekcie m.in. poprzez wskazywanie korzyści wynikających z realizacji projektu na zasadzie win-win.

	zarzut braku należytej staranności przy świadczeniu usług.	
4.	Ponadto w ocenie MRPiT zasadne jest także określenie zasad bezpiecznej wymiany informacji między profesjonalistami z PT, w tym w zakresie dzielenia się specjalistyczną wiedzą oraz budowania kompetencji z obszaru bezpieczeństwa sieci i usług oferowanych przez PT.	Jak wskazano powyżej – szczegóły współpracy, w tym zasad bezpiecznej wymiany informacji między profesjonalistami z PT, zostaną opisane w studium wykonalności projektu, a więc na dalszym etapie przygotowania projektu przed jego rozpoczęciem. UKE wraz z przedstawicielami jednej z izb branżowych podjęło prace w tym obszarze w ramach grupy roboczej, która wypracuje najlepsze praktyki w zakresie współpracy na różnych polach planowanego projektu.

Załącznik 4. Wyjaśnienie uwag zgłoszonych w drodze kontaktów roboczych przez Sekretariat KRMC

Uwagi dotyczące celu projektu, produktów końcowych, kamieni milowych, uzasadnień pozycji kosztowych oraz ryzyk, a także części 7.2 i 7.3 zostały uwzględnione w treści dokumentu. Poniżej przedstawiam wyjaśnienie odnośnie uwagi dotyczącej KPI, sformułowanej w drodze kontaktów roboczych z Sekretariatem KRMC.

Część Opisu	Brzmienie oryginalne	Treść uwagi KRMC	Wyjaśnienie UKE
2.1 Wartość aktualna i docelowa KPI	Wartość docelowa KPI nr 2: 250 konsultacji oraz rekomendacji w obszarze incydentów bezpieczeństwa rocznie	W oparciu o 6 e-usług, 250 spraw rocznie? Czy to prawidłowa wartość spraw?	<p>W niniejszym KPI odnosimy się do liczby konsultacji i rekomendacji wypracowanych na podstawie zgłoszonych oraz przeanalizowanych incydentów (zarówno przez PT – e-usługa nr 5, jak i przez konsumentów e-usługa nr 6), a więc nie do wszystkich 6 usług zaplanowanych w projekcie. Wartość docelowa KPI (czyli liczba konsultacji i rekomendacji) powstanie w oparciu o zagregowane dane i zgłoszenia, które szczególnie w przypadku konsumentów mogą się powtarzać i w efekcie końcowym skutkować ograniczoną liczbą wydanych rekomendacji odpowiadających na zgłoszone zapotrzebowanie. Przyjęto scenariusz ostrożnościowy, ponieważ wraz z rozpowszechnianiem działalności CRKE w kolejnych latach dopiero będzie rosła świadomość konsumentów na temat możliwości wykorzystywania tego narzędzia.</p> <p>Na marginesie zwracamy uwagę, że w zależności od złożoności incydentu oraz poziomu rozpoznawalności CRKE, zasięg rekomendacji publikowanych przez CRKE może być zdecydowanie większy – np. informacja o szczególnej metodzie ataku zostaje opublikowane na stronie czy newsletterze / jako post na FB czy LinkedIn lub Twitter i ma zasięg 5-15 tys. Odbiorców.</p>